

Nr 633

Av herr Holmberg m. fl., *angående skattepolitiken.*

(Lika lydande med motion nr 795 i Andra kammaren)

De samlade statsutgifterna för budgetåret 1968/69 beräknas i årets statsverksproposition till 38 535 mkr. mot 36 386 mkr. i statsinkomster, vilket innebär ett totalbudgetunderskott på 2 149 mkr. Att märka är emellertid att bland utgifterna ej inkalkylerats någon förbättring av de statsanställdas löner fr. o. m. ingången av 1969. Utgiftsbeloppet kan därför beräknas komma att stiga.

I fjolårets statsverksproposition var de totala statsutgifterna upptagna till 36 091 mkr. Årets siffra överstiger denna med 2 444 mkr. eller 6,8 %. Eftersom ökningen till innevarande budgetår enligt 1967 års statsverksproposition utgjorde 9,3 % och ökningen till budgetåret dessförinnan 10,3 %, har en viss dämpning av utgiftsökningen kunnat iakttagas. En sådan utveckling, som är i linje med vad högerpartiet under en följd av år krävt, kunde i och för sig vara att hälsa med tillfredsställelse. Otvivelaktigt är den dock mer ett resultat av en uppkommen tvångssituation, sammanhängande med att statsinkomsterna börjat stiga långsammare, än av en målmedveten viljeinriktning från regeringens sida att hålla tillbaka utgiftsansvällningen för att åstadkomma balans i samhällsekonomin. Ökningssiffrorna visar nämligen att regeringen bedriver en mer expansiv utgiftspolitik under hög- än under lågkonjunktur.

Anmärkningsvärt är också att de lägre tillväxtsiffrorna för innevarande och nästa budgetår i det väsentliga sammanhänger med att regeringen frångått den tidigare försvarspolitik och begränsat försvarsanslagen i en utsträckning som på sikt är ägnad att undergräva vår neutralitetspolitik.

I och för sig är även årets siffra på hittills 6,8 % för hög. Det framgår vid en jämförelse med den antagna siffran för ökning av bruttonationalprodukten, 3,5 %.

I motsats till vad tidigare varit fallet redovisar finansministern i årets finansplan ej totalbudgeten uppdelad på drift- resp. kapitalbudget. Vi vill framhålla att å driftbudgeten, vars kassamässiga överskott är 1 512 milj. kronor, kan redovisas ett överskott efter täckning av avskrivningarna på 590 milj. kronor. Staten fortsätter alltså att öka sin förmögenhet.

Enligt de preliminära beräkningarna angående bytesbalansen skedde under 1967 en viss förbättring, nämligen från ett underskott 1966 på 804 milj.

kronor till 310 milj. kronor. För 1968 nödgas finansministern på nytt räkna med en försämring. Trots att han utgår från en större export än konjunkturinstitutet bedömt sannolik, kalkylerer han nu med ett blivande underskott på 465 milj. kronor. Denna siffra är sålunda resultatet av en klart optimistisk beräkning.

Över huvud taget präglas finansplanen — förutom av en skönmålning av regeringens egna insatser — av en optimistisk bedömning rörande framtiden. Dessa båda drag hänger också intimt samman. För att kunna göra sannolikt att regeringen skall komma till rätta med de svårigheter som trots allt ej kan döljas — stigande arbetslöshet, försämrad lönsamhet inom företagen, stagnerande industriinvesteringar, fortsatt penningvärdeförsämring, fortsatta svårigheter för exporten m. m. — förutsätter regeringen en konjunkturuppgång i vår omvärld, som kan komma vår utrikeshandel att blomstra och vår produktion att stiga. Denna uppgång beräknas inträda under senare delen av 1968.

Även vi vill gärna ge uttryck för viss optimism men kan inte i samma grad som regeringen sätta vår lit till att andra länder skall reda upp våra svårigheter. Vi finner det nödvändigt att vi själva tar itu med våra egna problem. Mer än någonsin är det angeläget att vi skapar ett näringsvänligt klimat. De hinder för näringslivet som har sin grund i den hittillsvarande ekonomiska politiken måste avlägsnas och ersättas med åtgärder som verkar i positiv riktning. Ej minst gäller detta på beskattningens område, vilket vi här avser att närmare gå in på.

Skattepolitiken

Alltsedan allmänna skatteberedningen år 1964 under fullständig enighet mellan representanterna för bl. a. de demokratiska partierna framlade sitt förslag om ett nytt skattesystem, har från vår sida hävdats att detta borde genomföras utan onödig tidsspillan. Vi har erinrat om att beredningens huvudsyfte — för övrigt i överensstämmelse med de föreliggande direktiven — var en ej oväsentlig omfördelning från direkt till indirekt skatt. Vi har även framhållit att en förutsättning härför måste vara att den nuvarande otidsenliga omsättningsskatten ersättes av en mervärdeskatt. Dess värre har regeringen icke haft kraft och vilja till ett sådant samlande grepp. I stället har den åtnöjt sig med smärre, i avseende på vår samlade ekonomi helt betydelselösa ändringar.

Nu förebådar finansministern en proposition under vårsessionen rörande övergång till en mervärdeskatt. Vi är angelägna att markera vår tillfredsställelse över detta visserligen senkomna beslut av regeringen. Å andra sidan vill vi beklaga, att regeringen ej velat eller vågat ta steget fullt ut och genomföra den skattereform som så länge framstått som angelägen och som tett sig nära förbunden med ett införande av mervärdeskatt. Finansministern kommer uppenbarligen att som så många gånger förut förfuska det hela. Det framgår sålunda redan av finansplanen att något förslag till justeringar

av våra höga marginalskatter ej är avsett. Men ej nog därmed — energiskatten och övriga för näringslivet snedvridande punktskatter skall bibehållas, och samtidigt skall, i en tid då den fulla sysselsättningen utsätts för svåra påfrestningar, en särskild arbetsgivaravgift införas.

Vårt alternativ till regeringens förslag rörande den indirekta beskattningen kommer vi att presentera i samband med den kommande propositionen. Vi vill dock redan här anföra vissa synpunkter.

Den indirekta beskattningen

Ett av de väsentligaste felen med nuvarande generella varuskatt — den s. k. omsen — är att den har kumulativa drag och bl. a. därför ej är konkurrensneutral. Den är med andra ord ej en ren konsumtionsskatt. Omsen drabbar sålunda även investeringar och vissa omsättningstillgångar och utgör därmed en extra omkostnad för produktionen. Att denna extra kostnad kommer att påverka prissättningen är uppenbart, i varje fall vad gäller den inhemska konsumtionen. Konsumenten får i själva verket betala såväl öppen som dold oms. Existensen av denna skatteövervältringsprocess låtsas finansministern ej om. För honom är den formella skattskyldigheten det enda väsentliga, ej det verkliga ekonomiska förloppet. Från denna utgångspunkt sägs en central förutsättning vara »att reformen inte får leda till en kännbar omfördelning av skattebördan från företagen till konsumenterna», varefter föreslås en särskild arbetsgivaravgift av ungefär samma statsfinansiella effekt som den vilken nuvarande oms på investeringsvaror har. Att även denna avgift i sin tur kommer att övervältras bör framhållas.

Det resonemang som här föres av finansministern är uppenbarligen ej hållbart. Det vederlägges också av hans egna experter i det hösten 1967 avgivna betänkandet om indirekta skatter och arbetsgivaravgifter. Hos dem har inget tvivel rått om att omsen på investeringsvaror övervältras på konsumenterna. De har också dragit den naturliga konsekvensen härav och i samband med förslaget om mervärdeskatt förordat så stor höjning av skattesatsen att statens inkomster skulle bli oförändrade. I princip motsvarar skillnaden i skattesatserna den dolda oms som konsumenterna tidigare fått betala.

Ett undantag på detta område utgör givetvis exporten. I och med att de utländska konkurrenterna till svenska exportörer i allmänhet ej drabbas av någon mot omsen på investeringsvaror svarande belastning får vår exportindustri på annat sätt än genom prishöjning söka täckning för denna extra omkostnad. Men detta förhållande är också ett av huvudskälen för en övergång till mervärdeskatt, alltså önskemålet att göra exportindustrin mer konkurrenskraftig till gagn för vår bytesbalans. Så angeläget som detta är lär förbättringen för exportindustrin ingalunda kunna tas som intäkt för en kompensatorisk belastning på näringslivet genom en arbetsgivaravgift av den föreslagna storleken.

Allmänna skatteberedningen liksom den expertutredning inom finansdepartementet som sedan ingången av 1965 bearbetat beredningens förslag angående mervärdeskatt ansåg det självklart att energiskatten skulle avskaffas i samband med mervärdeskattens införande och området för energiskatt tas in under mervärdeskatten. Även denna omläggning skulle vara till gagn för vår exportindustri. Därtill kan läggas att statens inkomster praktiskt taget ej skulle beröras av omläggningen. Skatteberedningen föreslog vidare att de speciella punktskatterna på näringslivet skulle avskaffas. Finansministern skjuter frågorna om energiskatten och punktskatterna på framtiden.

I princip delar vi skatteberedningens uppfattning i dessa frågor. Vi vill dock beträffande punktskatterna notera att ett borttagande av de särskilda varuskatterna samt skatten på lättöl och läskedrycker skulle kräva en höjning av skattesatsen för mervärdeskatten från 11,11 till ca 12 %, låt vara att detta inte skulle innebära någon höjning av den totala konsumtionsbeskattningen.

Vi vill slutligen i detta sammanhang uttala vår tillfredsställelse över finansministerns förslag om extra avdrag å 10 % i samband med maskininvesteringar under 1968.

Inkomstbeskattningen

Det har länge stått klart att en hög progressiv inkomstskatt har väsentliga skadeverkningar med hänsyn till arbets- och sparvilja, företagsamhet samt ej minst skattemorale. Under senare år har dessutom alltmer kunnat förmärkas dess negativa inverkan i fråga om penningvärdet. Begreppet *reallön* såsom uttryck för den efter skattens erläggande återstående nettolönen, räknad i fast penningvärde, har blivit en realitet som ej längre kan nonchaleras av politikerna. Löntagarorganisationerna, vilka har till uppgift att söka tillvarataga sina medlemmars intressen och bl. a. tillse att medlemmarnas reala levnadsstandard i möjligaste mån förbättras, måste därvid ta just reallönen som riktmärke. Ju högre marginalsatterna är, desto större blir — särskilt i inflationstider — de kompensationskrav som ställes från löntagarna vid avtalsförhandlingar. Bevis för vad här sagts framkom i samband med 1966 års lönerörelse. Påståendet har ytterligare bestyrkts av olika uttalanden från löntagarrepresentanter under åren därefter. Det har bl. a. framkommit att organisationerna är beredda att avsevärt moderera sina lönekrav därest sänkning av marginalsatterna kommer till stånd.

Norska skattekommittén

I motion till 1967 års riksdag (I: 421 och II: 529) återgav vi uttalanden av ledaren för det norska arbetarpartiet, Trygve Bratteli, varav framgick att han väsentligen delade den uppfattning vi här givit uttryck för. Sedan

dess har en i Norge arbetande skattekommitté framlagt förslag till en omfattande skattereform. I huvudsak innebär denna följande.

1. Inom en totalt oförändrad skatteram föreslås en ökning av de indirekta skatterna av storleksordningen 2 500—3 100 mkr.

2. En mervärdeskatt ersätter omsen. Majoriteten förordar en skattesats på priset exklusive skatt av 20 ($16\frac{2}{3}$ på priset inklusive skatt) mot nuvarande 13,64 (12) %. Reservationer föreligger på 18 (15,25) resp. 22 (18,05) %.

3. Ökade ortsavdrag och bidrag skall leda till att ge personer med låga inkomster eller stor försörjningsbörda kompensation för prisstegringar.

4. Alla intäkter upp till 30 000 kr. undantas från statsskatt (berör drygt 1 200 000 personer som betalar kommunalskatt).

I ovanför liggande skikt föreslår majoriteten

30 000—	43 000	10	procent
43 000—	70 000	15	»
70 000—	100 000	20	»
100 000—	150 000	25	»
150 000—	200 000	30	»
200 000—	300 000	35	»
300 000—	400 000	40	»
400 000—	500 000	45	»
över 500 000		50	»

11 av 13 ledamöter är ense om skattesatsen upp till 150 000 kr., medan 5 av dessa vill ha skattesatsen 25 % även för inkomst över 150 000 kr. De två återstående ledamöterna i kommittén vill nå 50 % »redan» vid 400 000 kr.

5. I stället för nuvarande oms på investeringar uttages *tills vidare* en investeringsavgift på 11,5 %.

6. Frågan om en löneskatt får avgöras efter ytterligare utredning.

7. Förmögenhetsskatten skall vara proportionell och tillfalla kommunerna. Den största fraktionen föreslår 40 000 kr. skattefritt och en skattesats på 10 promille. Övriga föreslår 25 000 respektive 8 promille och 5 000 respektive 6 promille.

8. En majoritet i utredningen föreslår att progressionsskalan för arvs-skatterna skall göras mindre brant och graderingen efter släktskap förstärkas.

9. Förbättrade avskrivningsmöjligheter föreslås beträffande såväl byggnader som inventarier.

10. Vinst vid avyttring av vattenfall, grustag och vissa andra tillgångar skall alltid vara skattepliktig och beskattas efter proportionell skattesats. Majoriteten föreslår en statsskatt på 10 %.

11. Aktiebolag skall vid statsbeskattningen få dra av belopp som utdelas till aktieägarna. Skattesatsen föreslås till — förutom 19 % till kommunerna — 20 %. En minoritet förordar 25 %.

Även om skiljaktiga uppfattningar kommit till synes i detaljfrågor, har sålunda i den norska skattekommittén enighet kunnat nås i väsentliga avsnitt som tidigare varit i hög grad kontroversiella. Det norska arbetarpartiet har i oppositionsställning visat sig mäktigt att lämna sina gamla låsta positioner och acceptera en mer tidsenlig syn på skattefrågorna. Måhända kan man hoppas på samma utveckling i Sverige.

Eftersom det nu i Norge sitter en borgerlig regering, behöver man ej hysa farhågor för att den norska skattekommitténs förslag skall gå samma öde till mötes som allmänna skatteberedningens förslag i Sverige.

Skatteskalorna

Under innevarande år kommer avtalsförhandlingar att föras rörande löneutvecklingen fr. o. m. 1969. Det finns anledning att räkna med att motsättningarna mellan parterna kommer att bli mycket stora. Såsom framgått av olika uttalanden från löntagarhåll kommer storleken av marginalskatte-terna att spela en mycket betydande roll i argumentationen. Det finns då möjligheter för statsmakterna att medverka till att förhandlingarna får ett lugnare och för samhällsekonomin lyckosammare förlopp genom att tillkän- nage sin avsikt att radikalt modifiera marginalskatte-terna. En första revision av skatteskalorna bör genomföras redan av årets riksdag. För att bl. a. möj- liggöra en bredare anslutning till utformningen av den fortsatta skattere- formen bör emellertid en utredning tillsättas med uppdrag att skyndsamt bearbeta skatteberedningens förslag och anpassa dessa till de sedan 1964 ändrade förhållandena. Utvecklingen inom Norge bör därvid också beaktas.

Vårt förslag till årets riksdag om sänkning av skatteskalorna framgår av

Beskattningsbar inkomst	Skattesats i vidstående skikt enl.		Skattelättnad vid skiktets övre gräns kr.
	nuv. skala	vårt förslag	
<i>Äkta makar och ensam barnförsörjare</i>			
0—12 000	10	10	—
12—16 000	15	14	40
16—18 000	22	14	200
18—20 000	22	21	220
20—24 000	27	21	460
24—30 000	34	30	700
30—40 000	42	40	900
<i>Ensamstående</i>			
0— 6 000	10	10	—
6— 8 000	15	14	20
8— 9 000	22	14	100
9—10 000	22	21	110
10—12 000	27	21	230

det följande. För de skikt som ej medtagits i tabellen föreslås för närvarande ingen ändring.

I anslutning till skatteskalorna vill vi anföra följande:

Den högsta skattesatsen i våra skalor är 65 % eller drygt sex gånger så hög som den lägsta. Det relativt ringa antalet inkomsttagare som beskattas inom de höga skikten gör dock att dessa skattesatser har ringa betydelse statsfinansiellt sett. Sålunda skulle en sänkning av maximum från 65 till 50 % såsom förordats i Norge ej betyda större skattebortfall än ca 120 milj. kronor. Beloppen bör ses mot bakgrunden av att den totala statliga inkomstskatten på fysiska personer 1969 — vilket år beräkningarna avser — kan beräknas inbringa mer än 12 miljarder kronor.

De nuvarande skatteskalorna börjar vid 10 %, vilken skattesats tillämpas för beskattningsbara inkomster upp till 12 000 kronor för äkta makar och ensam barnförsörjare samt 6 000 kronor för ensamstående. Enligt vår mening kan man för närvarande icke företaga någon ändring i dessa skikt. En sänkning i de lägsta s. k. proportionella skikten skulle dels ställa sig »kostsam», dels försvåra framtida lättnader av progressionen i de skikt där den är särskilt kännbar, dels slutligen i ett läge där den totala skattelättnaden måste begränsas ge blott relativt små skattelättnader i mellanskikten. Det har ej heller synts oss möjligt att i dagens läge vidga de s. k. proportionella skikten. Även detta skulle enligt vår mening vara att »plottra bort» skattesänkningarna så att deras antiinflationseffekt bleve blott ringa.

För inkomståret 1969 kan de ändringar vi här förordat beräknas minska statens inkomster med ca 840 milj. kronor. På budgetåret 1967/68 kan härav beräknas belöpa ca 260 milj. kronor. Det är då emellertid att märka att beräkningarna gjorts från statisk utgångspunkt. Verkningarna av progressionssänkningarna skulle innebära sådana förbättringar i samhällsekonomin att man redan för de första åren kan räkna med betydande återvinning av skatt.

Det skulle ha varit önskvärt att redan nu gå väsentligt längre i fråga om skattesänkningar än vi här förordat. Ovissheten om konjunkturutvecklingen har emellertid gjort att vi tills vidare velat iakttaga återhållsamhet. Trots detta räknar vi med att den psykologiska effekten av ett beslut i den riktning vi föreslår skall bli betydande, ej minst i och med att löntagarna får klart för sig att en vändpunkt i skattepolitiken nu är nådd.

Ortsavdragen

Fr. o. m. taxeringsåret 1963 är Ortsavdragen 2 250 kr. för ensamstående och 4 500 kr. för äkta makar. Avdrag med 4 500 kr. åtnjutes även av dem som i och för sig betraktas som ensamstående men vilka har hemmavarande barn under 18 år.

En höjning av Ortsavdragen, vilken relativt sett har störst betydelse för lägre inkomsttagare, är i första hand motiverad av den penningvärdeför-

sämring som ägt rum sedan 1963. Den finner ytterligare motivering i att en begränsning av progressiviteten av naturliga skäl ej kan komma nyssnämnda inkomsttagare till godo. Vi förordar — med giltighet fr. o. m. beskattningsåret 1969 — en höjning med 150 resp. 300 kr. till 2 400 resp. 4 800 kr. att gälla vid såväl den statliga som den kommunala beskattningen. Skattebortfallet genom en sådan åtgärd kan för statens del beräknas till ca 160 milj. kr. för helt år och ca 50 milj. för budgetåret 1968/69. Vad kommunerna beträffar skulle ett skatteunderlagsbortfall av så ringa betydelse — särskilt med nu gällande skatteutjämningsystem — icke behöva föranleda någon extra kompensation till kommunerna.

Även om sådan skulle ifrågakomma innebär vårt förslag ingen ökning av den totala skattebelastningen på kommunernas skatteuttag utan endast en viss omfördelning till förmån för de mindre inkomsttagarna.

Den föreslagna ortsavdragshöjningen är inte särskilt stor; med en utdebitering av 19 kr. per skattekrona motsvarar den en skattelättnad av ca 50 kr. för ensamstående och 100 kr. för familjeförsörjare. Såsom vi tidigare anfört i fråga om skatteskalorna är det emellertid nödvändigt att i år gå fram med viss försiktighet. Ytterligare förbättringar bör genomföras i samband med den större skattereformen. De samlade verkningarna av våra skatteförslag framgår av bilaga till motionen.

Ortsavdrag för barnfamiljer

I motioner till tidigare års riksdagar har vi hemställt om införande av barnavdrag vid beskattningen, alltså om ortsavdrag för familjerna som varierar efter antalet minderåriga barn i familjerna. Syftet är att vid beskattningen ta vederbörlig hänsyn till den nedsättning av skatteförmågan som uppkommer för barnförsörjare i jämförelse med barnlösa.

Motsättningarna i denna fråga var tidigare mycket starka. Det ansågs nämligen på sina håll att en sådan reform huvudsakligen skulle gynna de högre inkomsttagarna. Allmänna skatteberedningen, som visserligen icke ville tillstyrka införande av barnavdrag, påvisade emellertid att detta argument mot barnavdrag bottnade i en felsyn, bl. a. därför att man ej kunde se reformen som isolerad företeelse utan måste betrakta den såsom en del i ett helt system där man bl. a. finge göra en avvägning gentemot skatteskalorna.

Skatteberedningens väsentliga motivering för att ej förorda barnavdrag synes ha varit det förhållandet att en del barnförsörjare ej skulle kunna utnyttja barnavdrag. För vår del har vi redan vid föregående års riksdagar påvisat att man genom s. k. negativ skatt kan klara detta problem. Vi kan därför icke se att något sakligt argument längre talar mot denna reform.

I motionerna I: 215 och II: 259 vid 1965 års riksdag har vi utförligt redovisat skälen för införande av barnavdrag och belyst verkningarna därav. Vi hänvisar till dessa motioner.

Med hänsyn till det statsfinansiella läget avstår vi i år från att ställa konkret yrkande i fråga om barnavdragen för att i stället kunna angripa den starkt inflationsdrivande progressionen i skatteskalorna. Det är nämligen inte minst för barnfamiljerna oerhört betydelsefullt att prisstegringarna kan hejdas. Vi avser emellertid att återkomma till barnavdragsfrågan så snart förutsättningarna härför föreligger.

Indexreglering av ortsavdrag och skatteskalor

Inflationen åstadkommer automatiskt en skatteskärpning, i det att ortsavdragen blir reellt mindre värda och progressionsskikten reellt sett förskjutes nedåt. Härigenom blir inkomstbelopp, som tidigare varit skattefria, beskattade. Vidare blir vissa belopp beskattade efter högre skattesats än tidigare, detta utan att riksdagen fattat något som helst beslut härom.

Allmänna skatteberedningen var helt enig om att en indexreglering borde genomföras för att förhindra dessa orättmätiga skattehöjningar. Enligt beredningens beräkningar motsvarar varje ökning av levnadskostnaderna med en procent en icke motiverad skatteskärpning på ca 100 miljoner kronor per år.

Vi föreslår att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om förslag rörande ifrågasatt indexreglering till årets höstriksdag.

Sammanfattning

Indirekt beskattning. Såsom framgår av finansplanen avser regeringen att föreslå en mervärdeskatt med samma skattesats som vid nuvarande oms, 11,11 % på priset exklusive skatt. Detta medför ett inkomstbortfall på 740 milj. kr. för helt år och 240 milj. kr. på budgetåret 1968/69. Förslaget har sin motivering i den felaktiga uppfattningen att nuvarande oms på investeringsvaror ej övervältras på konsumenterna och står i strid med vad såväl allmänna skatteberedningen som finansministerns egna experter i dessa frågor föreslagit. För att täcka inkomstbortfallet förordar finansministern införande av en arbetsgivaravgift på en procent av de samlade lönesummorna, vilken för staten skulle inbringa 725 milj. kr. på helt år och 240 milj. kr. på budgetåret 1968/69. Denna avgift måste vara ägnad att ytterligare försvåra den rådande sysselsättningskrisen.

Mot de sakkunniga instansernas förslag avser finansministern att undanta det energiskattebelagda varuområdet från mervärdeskatt och i stället bibehålla energiskatten. De besvärligheter som energiskatten vållar våra exportföretag skall alltså bibehållas, trots att finansministern själv anser en av de väsentligaste uppgifterna i dagens samhällsekonomiska läge vara att förbättra bytesbalansen. Energiskatten beräknas inbringa ca 900 milj. kr. Härav anger finansministern 450 milj. kr. som belöpande på näringslivet, medan beloppet enligt våra på uppgifter från kontrollstyrelsen grundade

beräkningar ej torde överstiga 300 milj. kronor. Det väsentliga synes oss emellertid vara att en omläggning till mervärdeskatt även beträffande det energiskattebelagda området skulle utan ändring av skattesatsen tillföra staten praktiskt taget samma inkomst som energiskatten.

Finansministern avser även att bibehålla de särskilda varuskatterna — punktskatterna på guldsmedsvaror, pälsvaror, mattor, choklad- och konfektyrvaror, kosmetika m. m. — i år beräknade till 415 milj. kr. Likaså skall skatten på läskedrycker och lättöl bibehållas. Den torde inbringa ca 100 milj. kr. Skatteberedningen ville avskaffa även dessa skatter för att den indirekta beskattningen i möjligaste mån skulle bli generell och snedvridningar undgå. Då detta förutsätter en höjning av skattesatsen för mervärdeskatten — om statsinkomsterna ej skall nedgå — må erinras om att en höjning från 11,11 till 12 % kan beräknas inbringa ytterligare inemot 600 milj. kr.

Slutligen ämnar finansministern föreslå ett extra avdrag vid inkomstbeskattningen på 10 % för maskininvesteringar under 1968. Därigenom beräknas statsinkomsterna nedgå med 150 milj. kr.

Bortsett från sistnämnda förslag ställer vi oss mycket kritiska mot finansministerns förslag i dessa frågor. Vi avser att närmare precisera våra ställningstaganden då propositionen framlägges.

Direkt beskattning. Ett enligt vår mening mycket graverande fel från finansministerns sida är att han ej i samband med införandet av en mervärdeskatt avser att genomföra en radikal omfördelning från direkt till indirekt beskattning i syfte att eliminera de svåra skadeverkningarna av nuvarande höga marginalskatter. Vi anser det nödvändigt att en ny skyndsamt utredning kommer till stånd, varigenom skatteberedningens förslag 1964, anpassade till dagens förhållanden, kan bilda underlag för en genomgripande skattereform. I avvaktan härpå framlägger vi här vissa konkreta förslag till ändring av skatteskalorna och höjning av ortsavdragen. För helt budgetår innebär de föreslagna ändringarna i skatteskalorna ett inkomstbortfall på 840 milj. kronor mot 160 milj. kronor för ortsavdragshöjningen. Härav belöper på budgetåret 1968/69 resp. 260 och 50 milj. kronor. Lägges härtill 20 milj. kronor avseende den särskilda höjningen av ortsavdragen för folkpensionärer kommer man för budgetåret 1968/69 fram till en inkomstminskning för staten på grund av skattesänkningar på 330 milj. kronor. Vi avser att, huvudsakligen genom förslag om utgiftsnedskärningar, skaffa täckning härför. För fullföljande och fortsättande av sänkning i progressionen och därmed av marginalskatterna bör en successiv omfördelning på den indirekta beskattningen ske genom höjning av mervärdeskatt.

Sänkningar av den direkta skatten har gynnsamma verkningar med avseende å *arbetsvilja, sparsvilja, företagsamhet* och ej minst *skattemoral*. De är *inflationzbekämpande* i och med att de leder till minskade kompensations-

tionskrav vid löneförhandlingar och därmed håller tillbaka kostnadsstegringar inom näringslivet. Detta förbättrar vårt näringslivs *internationella konkurrenskraft*, vilket har en gynnsam effekt på vår *bytesbalans*. Sådana skattesänkningar är alltså i hög grad *produktionsfrämjande*. Därmed blir de också i längden *självfinansierande*.

Sänkningar av de direkta skatterna är en av de viktigaste och nödvändigaste ekonomiska reformerna.

Åberopande det anförda hemställer vi,
att riksdagen måtte
1) antaga följande

Förslag

till

lag om ändring av kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370)

Härigenom förordnas, att 48 § 2 mom. kommunalskattelagen skall erhålla följande ändrade lydelse.

48 §.

2 mom. Skattskyldig fysisk — — — nedan sägs.

Skattskyldig, som under beskattningsåret varit gift och levvt tillsammans med andra maken, åtnjuter kommunalt Ortsavdrag med 4 800 kronor.

Gift skattskyldig — — — stycke sägs.

Annan skattskyldig än i andra eller tredje stycket sägs (*ensamstående*) äger åtnjuta kommunalt Ortsavdrag med 2 400 kronor.

Har skattskyldig — — — tiotal kronor.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1969, dock att äldre bestämmelser alltjämt skola gälla i fråga om 1969 års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1968 eller tidigare år.

2) antaga följande

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt.

Härigenom förordnas, att 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt skall erhålla följande ändrade lydelse.

10 §.

1 mom. Statlig inkomstskatt — — — angivna grundbelopp.

För skattskyldig — — — beskattningsbara inkomsten; när den beskattningsbara inkomsten överstiger

12 000 men icke	18 000 kr.:	1 200 kr. för	12 000 kr. och 14 %	av återstoden;
18 000 » »	24 000 » :	2 040 » »	18 000 » » 21 % » »	;
24 000 » »	30 000 » :	3 300 » »	24 000 » » 30 % » »	;
30 000 » »	40 000 » :	5 100 » »	30 000 » » 40 % » »	;
40 000 » »	60 000 » :	9 100 » »	40 000 » » 48 % » »	;
60 000 » »	100 000 » :	18 700 » »	60 000 » » 54 % » »	;
100 000 » »	150 000 » :	40 300 » »	100 000 » » 59 % » »	;
150 000 kr.		69 800 » »	150 000 » » 65 % » »	;

För annan — — — beskattningsbara inkomsten; när den beskattningsbara inkomsten överstiger

6 000 men icke	19 000 kr.:	600 kr. för	6 000 kr. och 14 %	av återstoden;
9 000 » »	2 000 » :	1 020 » »	9 000 » » 21 % » »	;
12 000 » »	15 000 » :	1 650 » »	12 000 » » 27 % » »	;
15 000 » »	20 000 » :	2 460 » »	15 000 » » 31 % » »	;
20 000 » »	25 000 » :	4 010 » »	20 000 » » 36 % » »	;
25 000 » »	30 000 » :	5 810 » »	25 000 » » 40 % » »	;
30 000 » »	40 000 » :	7 810 » »	30 000 » » 44 % » »	;
40 000 » »	60 000 » :	12 210 » »	40 000 » » 49 % » »	;
60 000 » »	100 000 » :	22 010 » »	60 000 » » 54 % » »	;
100 000 » »	150 000 » :	43 610 » »	100 000 » » 59 % » »	;
150 000 kr.		73 110 » »	150 000 » » 65 % » »	;

Ändå att — — — denna inkomstdel.

Med familjestiftelse — — — ekonomiska intressen.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1969; dock att äldre bestämmelser alltjämt skola gälla i fråga om 1969 års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1968 eller tidigare år.

3) i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte

a) förelägga 1968 års höstriksdag förslag rörande indexreglering av ortsavdrag och av skatteskiptsgränser inom de statliga inkomstskatteskalorna;

b) tillsätta en allsidigt sammansatt utredning med uppdrag att göra en skyndsam översyn av allmänna skatteberedningens betänkande rörande ett nytt skattesystem och framlägga härav föranledda förslag.

Stockholm den 26 januari 1968

Yngve Holmberg (h)

Carl Eskilsson (h)

Gösta Jacobsson (h)

Rolf Kaijser (h)

N. Yngve Nilsson (h)

Ragnar Sveningsson (h)

G. Ivar Virgin (h)

Tabell utvisande verkningarna av höjda ortsavdrag och sänkta skatteskalor

Årsinkomst	Äkta makar			Årsinkomst	Ensamstående		
	Nuvarande skatt	Lättnad enligt vårt förslag			Nuvarande skatt	Lättnad enligt vårt förslag	
		kr.	%			kr.	%
20 000.....	4 425	102	2,3	10 000	2 212	51	2,3
22 000.....	5 130	119	2,3				
24 000.....	5 910	139	2,4	12 000	2 954	69	3,3
26 000.....	6 725	194	2,9				
28 000.....	7 645	277	3,6	14 000	3 822	170	4,4
30 000.....	8 509	356	4,2				
32 000.....	9 408	454	4,8	16 000	4 702	226	4,8
34 000.....	10 306	551	5,3				
36 000.....	11 282	648	5,7	18 000	5 600	297	5,3
38 000.....	12 294	713	5,8				
40 000.....	13 306	778	5,8	20 000	6 499	298	4,6
50 000.....	18 559	986	5,3	25 000	8 874	302	3,4
60 000.....	24 134	1 077	4,5	30 000	11 395	308	2,7
100 000.....	48 303	1 092	2,3	50 000	22 292	312	1,4
150 000.....	80 545	1 104	1,4	75 000	36 888	318	0,9